

Активний капітал підприємства і його склад

Активний капітал забезпечує проведення фінансових і комерційних операцій суб'єктами господарювання. Під **активами** розуміють ресурси підприємства, використання яких приведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Таке збільшення можливе в тому випадку, коли активи будуть використовуватися раціонально і економічно.

Активний капітал підприємства має відповідну структуру, яка визначається галуззю, в якій зайнятий суб'єкт підприємницької діяльності, розмами підприємства, його зв'язками з постачальниками і споживачами та ін. Разом з тим, у складі активного капіталу можна позначити основні елементи, які характерні для всіх видів діяльності.

Активний капітал підприємства поділяється на дві частини: необоротні активи і оборотні активи. **Необоротні активи** охоплюють активи, що призначені для використання на протязі більше одного року, або операційного циклу. **Оборотні активи** - це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу або одного року. Операційним циклом є проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції.

До **нематеріальних активів** належать немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані (відокремлені від підприємства) та утримуватися для використання більше одного року для виробництва, торгівлі, адміністративних потреб чи надання в оренду іншим особам. Нематеріальні активи включають права користування: природними ресурсами, майном, знаками для товарів та послуг (товарні знаки, торгові марки), об'єктами промислової власності (права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, ноу-хау та ін.). До нематеріальних активів відносяться також гудвіл та інші нематеріальні активи.

Гудвіл розраховується як перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання. До інших нематеріальних активів відносяться права на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв, авторські та суміжні з ними права (програми для ЕОМ, бази даних тощо).

Незавершене будівництво включає вартість незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюється для власних потреб підприємства, а також авансові платежі для фінансування такого будівництва. Незавершене будівництво пов'язане з проведенням капітальних інвестицій в формі капітального будівництва.

Капітальне будівництво відображає втрати на будівництво, що здійснюється як господарським, так і підрядним способами для власних потреб підприємства.

До **основних засобів** належать матеріальні активи, які утримуються підприємством з метою використання в господарській діяльності, надання в оренду або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, а строк їх використання перевищує один рік. До основних засобів відносяться будинки та споруди, земельні ділянки, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади та інвентар та ін. Основні засоби відображають надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих) засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю. Сюди включаються також суми витрат, пов'язані з

поліпшенням об'єктів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо) та суми дооцінки основних засобів.

Необоротні активи підлягають зносу. Знос відображає інформацію про нараховану амортизацію та можливу її індексацію. Розраховується знос основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та знос нематеріальних активів.

Довгострокові фінансові інвестиції охоплюють вкладення підприємства у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутні капітали інших підприємств, створених на території країни та за кордоном. Довгострокові фінансові інвестиції поділяються на інвестиції пов'язаним сторонам за методом участі в капіталі, інші інвестиції пов'язаним сторонам та інвестиції непов'язаним сторонам.

Інші необоротні активи включають бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові (нетитульні) споруди, природні ресурси, інвентарну тару, предмети прокату та ін. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносяться предмети, строк корисного використання яких більше одного року. Вони, зокрема, включають: спеціальні інструменти і пристосування. Природні ресурси відображають придбані природні ресурси для наступного видобутку нафти, газу тощо.

Запаси - це предмети, що належать підприємству і призначені для обробки, переробки та використання у виробництві і для господарських потреб, а також засоби праці, що відносяться до малоцінних і швидкозношуваних предметів. До виробничих запасів відносяться сировина, основні і допоміжні матеріали, паливо, комплектуючі вироби, запчастини, тара, будівельні матеріали та ін. Малоцінні і швидкозношувані предмети включають предмети, що використовуються на протязі не більше одного року. Сюди відносяться інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спеціальний одяг та ін.

Дебіторська заборгованість відображає заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, роботи або послуги (крім заборгованості, яка забезпечена вексями). Дебіторська заборгованість поділяється на заборгованість з покупцями та замовниками, за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, за претензіями та ін. Розрізняють поточну дебіторську заборгованість, довгострокову заборгованість та безнадійну заборгованість.

Безнадійна заборгованість - це поточна заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення або за якою минув строк позивної давності. Сумнівний борг включає поточну дебіторську заборгованість щодо якої існує невпевненість її погашення боржником. Класифікація дебіторської заборгованості проводиться за строками її непогашення та коефіцієнтом сумнівності. Для компенсації ризику неповернення дебіторської заборгованості формується резерв сумнівних боргів.

Поточні фінансові інвестиції - це фінансові інвестиції, що здійснюються на строк протягом одного року. **Грошові кошти та їх еквіваленти** відображають гроші в касі підприємства, на поточних та інших рахунках в банках, а також еквівалент грошових коштів. До еквівалентів грошових коштів відносяться грошові документи (поштові марки, сплачені проїзні документи, путівки до санаторіїв, векселі одержані тощо).